

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3103/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.153/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.153/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, az M) cikkből és a XIII. cikk (1) bekezdéséből levezethető szerződési szabadság elvével.
- [2] Az indítványozó előadta, hogy a perbeli felperessel adásvételi szerződést kötöttek, melyben bruttó árat, egyben fix árat kötöttek ki, több részletben történő fizetéssel. A felek jogviszonyát érintette az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa törvény) 300. §-ának 2016. január 1-jén hatályba lépett rendelkezése, amely szerint a kedvezményes 5%-os adókulcsot azokban az esetekben kell alkalmazni először, amelyekben az Áfa törvény 84. §-a szerint megállapított időpont 2016. január 1-jére vagy azt követő napra esik. A jogszabály hatályba lépő rendelkezései a hatálybalépés időpontját rögzítették, de a folyamatban lévő jogviszonyokra, különös tekintettel a megkötött szerződésekre nézve átmeneti szabályokat nem tartalmaztak. A perbeli esetben a jogszabályi változás azt a kérdést eredményezte, hogy az Áfa törvény módosított rendelkezését hogyan kell alkalmazni azokra a szerződésekre, melyeket ugyan a módosított törvény hatálybalépése előtt kötöttek, de a teljesítésekre a módosított törvény hatálybalépése után került sor. Az ilyen kérdésekkel foglalkozott – jogilag nem kötelező állásfoglalásként – a 2016/2. Adózási kérdés is.
- [3] A felek között az Áfa törvény változása nem módosította a vételárat, az indítványozó a perbeli felperestől 2015. évben 27%-os mértékű, 2016. évben 5 %-os mértékű adómértéket vont le. A perbeli felperes jogalap nélküli gazdagodás jogcímén pert kezdeményezett. Az elsőfokú bíróság 50.P.21.442/2016/16. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy az adott ügyben a jogvita eldöntése szempontjából releváns kérdés az volt, hogy a felek a vételárról bruttó vagy nettó módon állapodtak-e meg a szerződésben. A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy a felperes nem tudta sikeresen bizonyítani annak tényét, miszerint a megállapodás nettó vételárban történt. Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezéssel élt. A másodfokon eljáró törvényszék az 1.Pf.20.153/2017/7. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részben megváltoztatta. A másodfokú bíróság a felek közötti megállapodás polgári jogi jellegéből indult ki, és megállapította, hogy a vételárhoz kapcsolódó általános forgalmi adó a felek szerződési szabadságán kívül esik, az Áfa törvény mint közjogi jellegű jogszabály a jogalkotó belátása szerint határozza meg az adómértéket. A másodfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felek között az ellenszolgáltatás a szerződés nettó értéke, mivel az eladó lényegében ezzel az értékkel számolhat ellenszolgáltatásként. A másodfokú bíróság így jogalap nélküli gazdagodás jogcímén kötelezte az alperes indítványozót az áfa különbözet megfizetésére.
- [4] A másodfokú ítélet ellen az indítványozó (perbeli alperes) felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet Pfv.VI.22.032/2017/2. számú végzésével hivatalból elutasította, mivel az ügyet nem az ingatlan tulajdonával kapcsolatos, hanem vagyoni jogi ügynek tekintette. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 271. § (2) bekezdése alapján nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyekben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 24. §-a, 25. § (3)–(4) bekezdései alapján, továbbá a 25. § (3) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke a hárommillió forintot nem haladja meg. A felülvizsgálati kérelemben vitatott érték 1 053 246 forint volt.

- [5] Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát a törvényszék jogerős ítélete ellen. Indítványában kifejtette, hogy a törvényszék támadott ítélete sérti az Alaptörvény B) és M) cikkeit, a XIII. cikket, a XV. cikket és a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint XXX. cikk (1) bekezdését.
- [6] Az indítványozó érvelése szerint helytelen a támadott törvényszéki ítélet azon megállapítása, hogy termékértékesítés esetén a polgári jogi értelemben vett, vagyis a szerződő partnertől a szolgáltatás ellenében követelhető ellenszolgáltatás az ügylet tárgyának nettó összegben kifejezett értéke. Ez az az összeg, amivel az eladó a saját polgári jogi értelemben vett szolgáltatása ellenértékeként kalkulálhat. Az egyes ügyletek nettó értékét, mint adóalapot terhelő általános forgalmi adó, a felek magánjogviszonyán kívül eső jogintézmény. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszéki ítélet fent idézett indokolása beavatkozik a peres felek szerződéskötési szabadságába, nevezetesen abba, hogy a vételárát maguk határozzák meg. Az indítványozó érvelése szerint a támadott ítéletben a bíróság önkényes és a szerződési szabadságot sértő módon állapította meg az adó alkalmazandó mértékét. Az indítványozó szerint ez az érvelés szemben áll az általános forgalmi adó jellegével – melyet a végső fogyasztó fizet – és ez által a közjogi jellegű adófizetési kötelezettséget nem lehet érvényesíteni a vevővel szemben, így összességében az eladót kötelezi az adó megfizetésére. Mindez sérti az Alaptörvény közteherviselési szabályait [XXX. cikk (1) bekezdés], és az eladó tulajdonhoz való jogát [XIII. cikk (1) bekezdés]. A törvényszék támadott ítélete önkényesen avatkozott be a szerződéses viszonyokba, így ez a jogalkalmazás sérti a XXVIII. cikk (1) bekezdést is, valamint hátrányosan érinti a vállalkozó alperest, így sérti a XV. cikket is. Az indítványozó üzletszerűen foglalkozik ingatlanértékesítéssel, és az indítványban tárgyal jogi probléma ugyanazon bíróság előtt más felperesek keresete alapján több ügyben is felmerült, és egymástól eltérő ítéletek születtek, ezért ez az indítványozó szerint sérti a joggyakorlat egységének elvét magában foglaló jogbiztonság elvét is.
- [7] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörben vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, melyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az indítványozó a törvényszék 1.Pf.20.153/2017/7. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a sérelmezett döntést 2017. július 5-én vette át. A jogerős törvényszéki ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Kúria Pfv.VI.22.032/2017/2. számú végzésével hivatalból elutasította. A Kúria végzését az indítványozó 2018. augusztus 21-én vette át. A kúriai végzést az indítványozó beadványában nem támadta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2018. november 18-án, a rendelkezésre álló törvényi határidőt követően, igazolási kérelem nélkül, elkésetten terjesztette elő.
- [9] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1794/2018.

